

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

پژوهشکده آینده پژوهی سلامت

پایان نامه مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.) پژوهشی

رشته علوم مدیریت (سیاست گذاری در سلامت)

عنوان:

آینده پژوهی نظام تأمین مالی بخش سلامت ایران در افق چشم انداز ۱۴۱۷

توسط:

مریم رمضانیان لنگرودی

اساتید راهنما:

دکتر علی اکبر حق دوست

دکتر رضا دهنویه

اساتید مشاور:

دکتر مسعود ابوالحلاج

دکتر محمد حسین مهر الحسنی

دکتر علی اکبر فضایی

سال تحصیلی ۱۳۹۷

چکیده

مقدمه : کارکرد تامین مالی در نظام سلامت ، ذاتا پیچیده بوده و با توجه به عدم قطعیت ها و پیچدگی محیط ترسیم آینده مناسب برای آن اهمیت زیادی دارد. در شرایط پیچیده کنونی و آینده، نظام تامین مالی سلامتی موفق خواهد بود که بتواند تاثیرات عوامل موثر را در آینده پیش بینی نموده و مداخلات متناسبی را از قبل برنامه ریزی نماید. هدف مطالعه حاضر، تدوین سناریو های نظام تامین مالی حوزه سلامت ایران می باشد.

روش کار: مطالعه حاضر به صورت ترکیبی و از نوع آینده پژوهی اکتشافی به روش سناریو نویسی بود که با استفاده از تشکیل گروه آینده پژوهی (گروه کاری متمرکز) متغیر های کلیدی در قالب پرسشنامه، از دو جنبه اهمیت و عدم قطعیت مورد ارزیابی قرار گرفت. در نهایت با استفاده از روش تحلیل اثرات متقابل عدم قطعیت های دارای وابستگی (OB)، تحلیل حساسیت صورت پذیرفت که برای این منظور از نرم افزار Scenario Wizard (Ver: 4.31) استفاده گردید.

یافته ها: ۲۵ عامل که از لحاظ نوع و جایگاه متغیر (پیشران، دوجوهی، ریسک، اهرم ثانویه و یا قابل تبدیل به اهرم ثانویه) بالای قطر نمودار MICMAC انتخاب شدند که براساس درجه اهمیت و عدم قطعیت ۸ متغیر، شامل همه چهار متغیر پیشران (میزان فروش نفت و محاصره اقتصادی، رهبری و حمایت طلبی، بروکراسی و فساد و امکان استفاده از فناوری های IT در ارائه خدمات) به علاوه متغیر پایداری منابع، بلاهایی طبیعی و امنیت منطقه ای و فرهنگ تخصص گرایی انتخاب گردید. سپس براساس نتایج تحلیل حساسیت و نظر نهایی خبرگان، ۵ متغیر، به عنوان تغییر های کلیدی که فضای سناریو را

ایجاد خواهند کرد نهایی شد. براساس حالت های تعریف شده، ۲۷۰ سناریو ایجاد گردید که از بین آنها ۱۴ سناریو دارای سازگاری ضعیف و ۵ سناریو با سازگاری بالا شناخته شدند.

نتیجه گیری: بهترین سناریو براساس میزان سازگاری شامل بکارگیری فناوری گسترده و میزان فروش نفت و شرایط اقتصادی متوسط با احتمال وقوع بالا، رهبری و حمایت طلبی قوی، امنیت بالای منطقه و همچنین بروکراسی و فساد کم با احتمال وقوع متوسط شناسایی گردید. مهمترین مداخلات برای ایجاد پایداری سیستم چهار راهبرد بکارگیری ارزیابی فناوری های سلامت، روش های جدید تامین مالی، تغییر ساختار و مکانیزم مالیاتی و بیمه و قوانین جمع آوری مالیات و بیمه پیشنهاد شد. برای ایجاد وضعیت مناسب تامین مالی براساس سناریو مد نظر ۹ راهبردهای کلان تغییر الگوی مصرف و رفتاری ارایه دهنده و گیرنده خدمات، اصلاح نظام تعرفه گذاری و نظام پرداخت جهت کاهش اختلاف درآمد، اصلاح نظام سرمایه گذاری و مدیریت صندوق های سرمایه گذاری حوزه سلامت در تعامل با بانک های عامل، تقویت نظام ارجاع و سطح بندی ارایه خدمات مبتنی بر تضمین کیفیت خدمات، توسعه خدمات تسکینی و بازتوانی و تلفیق بکارگیری طب مکمل با آن و افزایش سواد سلامتی در قالب شبکه های اجتماعی به منظور ارتقای خودمراقبتی، شفافیت اطلاعات مالی و اصلاح نظام پرداخت در مبارزه با فساد و بازار سیاه، تغییر ساختارهای حقوقی و مشترک بخش دولتی خصوصی و همراه با توانمند سازی بخش خصوصی و همچنین مدیریت بهینه منابع انسانی تدوین گردید.

واژه های کلیدی: نظام سلامت ایران، تامین مالی، سناریو نویسی، آینده پژوهی

Abstract:

Background: The financing function within a health system is considered inherently complex, so it is of utmost importance to design a suitable future for this system given uncertainties and complexities of the environment. With regard to the current and future complicated conditions, health system financing is also likely to succeed if it can anticipate the impacts of effective factors in the future and further plan appropriate interventions ahead of time. Thus, the purpose of this study was to develop scenarios for the health system financing in Iran.

Method: This mixed-design research of exploratory futures studies type was conducted using the scenario method. In this respect, the key variables were evaluated using a questionnaire from two aspects of importance and uncertainty as well as formation of a futures studies group (focus group). Finally, sensitivity analysis was carried out through Cross-Impact Balance (CIB) analysis using the Scenario Wizard (Version 4.31) software.

Findings: A total of 25 factors were selected based on the type and the position of the variables (driving force, bi-dimensional, risk, secondary leverage or modifiable-to-secondary leverage) over the diameter of the MICMAC chart. Considering the degree of significance and uncertainty, eight variables including all four driving force variables (oil sales and economic blockade, leadership and advocacy, bureaucracy and corruption, and possibility of using information technology in providing services), as well as the variables of resource sustainability, natural disasters, regional security, and specialization culture were chosen. Then, five variables were finalized as the key changes that would create the scenario based on sensitivity analysis and final expert opinions. According to the defined conditions, 270 scenarios were developed, of which fourteen scenarios were identified as poorly adaptable and five cases as highly adaptable ones.

Conclusion: The best scenario identified in this study based on the degree of adaptation included the use of massive technology and oil sales, mediocre economic conditions with high probability of occurrence, strong leadership and advocacy, high regional security, as well as bureaucracy and low corruption with medium probability of occurrence. The most important interventions proposed to establish a sustainable system were also four strategies including a strategy to apply health technology assessment, new financing methods, restructuring and tax mechanism, as well as insurance and tax collection laws. In order to create a suitable financing situation based on the given scenario, nine major strategies were similarly developed including making changes in consumption patterns and behaviors of providers and recipients of services, modifying tariff

system and payment system to reduce differences in income, reforming investment system and management of investment funds in the field of health in interaction with operating banks, and strengthening referral system and levels of provision of services based on quality assurance services, development of palliative care and rehabilitation services, and combined use of complementary or alternative therapies as well as enhancement of health literacy in the form of social networks for promotion of self-care, transparency of financial information and rectification of payment system in fighting against corruption and black markets, and finally reforming legal structures and joint private and public sectors together with the empowerment of private sector as well as optimal management of human resources.

Key words: Iran Health System, Financing, Scenario, Future Studies

Kerman University of Medical Sciences

Institute of Health Futures Studies

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Ph.D.

Title:

Future Studies of Iran's Health Financing System in the Perspective

By:

Maryam Ramazanian Lageroodi

Supervisors:

Dr. Ali Akbar Haqdoost

Dr. Reza Dehnaviyeh

Advisors:

Dr. Masoud Abulhallaj

Dr. Mohammad Hossein Mehrolhassani

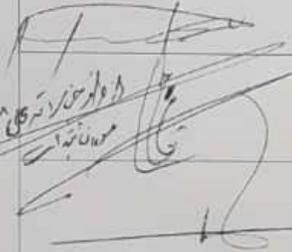
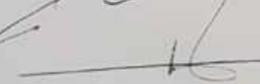
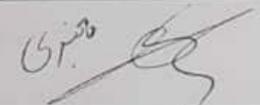
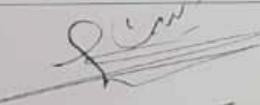
Dr. Aliakbar Fazayeli

Year:

2018

بسمه تعالی

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی خاتم "مریم رمضانیان" دانشجوی دکتری تخصصی (Ph.D. By Research) رشته "سیاست-گذاری در سلامت" مرکز تحقیقات "مدیریت ارائه خدمات سلامت" پژوهشگاه آینده پژوهی در سلامت دانشگاه علوم پزشکی کرمان تحت عنوان "آینده پژوهی نظام تأمین مالی بخش سلامت ایران در افق چشم انداز" در ساعت ۸:۳۰ روز شنبه مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۳ با حضور اعضای محترم هیات داوران به شرح ذیل:

سمت	نام و نام خانوادگی	امضا
الف: استاد(ان) راهنما	۱- دکتر علی اکبر حقدوست ۲- دکتر رضا دهنویه	
ب: استاد(ان) مشاور	۱- دکتر مسعود ابوالحلاج ۲- دکتر محمدحسین مهربانجانی	
ج: عضو هیات داوران (داخلی)	دکتر سمیه نوری حکمت	
ج: عضو هیات داوران (داخلی)	دکتر محسن بارونی	
د: عضو هیات داوران (خارجی)	دکتر مهدی جعفری	
د: عضو هیات داوران (خارجی)	دکتر سید حسام سیدین	
ه: نماینده تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه	دکتر وحید نوری فیض آبادی	

تشکیل گردید و ضمن ارزیابی به شرح پیوست با درجه عالی و نمره ۹۰/۷۷ مورد تأیید قرار گرفت.

نام و نام خانوادگی معاون آموزشی پژوهشگاه

امضا و مهر

دکتر وحید نوری فیض آبادی